

KAŽIPOT

An aerial photograph of a mountain valley. In the center, a dark blue lake is nestled between steep, rocky slopes. The slopes are covered with dense evergreen forests. The foreground shows a rocky, scree-covered slope with some sparse vegetation. The overall scene is a high-altitude mountain landscape.

številka   oktober 2007
31   letnik III
ISSN 1845-5034

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbiter; «Bazovica»

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitimir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka, Primorsko-goranska županija

Naklada: 700 izvodov

Na naslovnici: Krnsko jezero Foto: D.M.

Karikatura:Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA» tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
12.00 – 14. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: + 385 51 324 321,215 406
fax: 334 977

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sreda, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Mladinska skupina
druga in četrta sobota ob 16.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sreda:
18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sreda: 10.00 – 12.00

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

Kažipot oktober 2007, št. 31
letnik III

Kazalo:

- 3..... Obvestilo
- 4..... Dogodki august
- 6..... Dogodki september
- 18... Napoved oktober
- 19... Iz drugih društev in svetov
- 20... Nespregledano
- 21... Aktualno
- 23... Zanimivosti

OBVESTILO

Volitve predsednika RS

Državljeni RS s prebivališčem v RH

Rok za vpis v evidenco volilne pravice je za te volitve že potekel 21. septembra, enako tudi za prijavo glasovanja po pošti.

Na Hrvaškem bo na dan volitev 21. oktobra (in 11. novembra, če bo drugi krog) od 9.00 do 17.00 ure odprto volišče samo v prostorih veleposlaništva RS v RH v Zagrebu, Alagovičeva 30.

Tisti, ki želijo glasovati na volišču v Sloveniji, pa morajo to najpozneje do 18. oktobra sporočiti državni ali pristojni okrajni volilni komisiji (državna komisija – telefaks: 00 386 1 43 31 269, e-naslov: rvk@gov.si). Zahtevek za glasovanje na posebnem volišču v RS se lahko prevzame v KPD Bazovica ob sredah od 10.00 do 13.00 ure in uradnih urah tajništva, in na spletni strani www.dvk.gov.si.

Posebno obvestilo za rojake s prebivališčem v tujini je pred volitvami na naslove vseh slovenskih društev poslalo tudi veleposlaništvo RS v RH. V sporočilu konzularnega oddelka, ki vsebuje natančna navodila za volitve, je med drugim rečeno, da bo v vsakem volilnem okraju (upravni enoti) v RS določeno posebno volišče za volivce, ki tam nimajo stalnega prebivališča. Sporočilo tudi dodaja, da nekateri zaradi pomanjkljivih podatkov po pošti niso prejeli nobenega obvestila. To lahko preverijo na konzularnem oddelku na veleposlaništvu, telefonska številka: 01 63 11 014, 01 63 11 015, ga. Ivanka Filipan ali vodja konzularnega oddelka ga. Katarina Gradič Režen.

M. M.

Slovenski dom KPD Bazovica

Društvo bo v novi sezoni za obiskovalce odprto po ustaljenem urniku: v torek in četrtek od 12.00 do 14.00 in od 18.00 do 20.00 ure. Vpisi v skupine bodo potekali do konca oktobra.

Vpis na dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture:

ponedeljek, torek, sreda od 18.00 do 20.00 ure.

MePZ: ponedeljek od 18.00 do 20.00 ure.

Dramska skupina: sreda od 18.00 do 20.00 ure.

Planinska skupina: torek od 19.30 do 21.00 ure.

M. M.

Slovenski jezik na OŠ Pečine

Tudi v novem šolskem letu se bo v OŠ Pečine nadaljeval pouk slovenskega jezika, ki ga vodi ravnateljica Irena Margan. Kot je povedala, bo potekal enako kot lani, tj. dvakrat tedensko po dve šolski uri; vpišejo se lahko učenci vseh osnovnih šol na Reki, urnik pa bo objavljen naknadno. Pričakuje tudi, da bo uspešna pobuda deležna finančne podpore in da bodo lahko šolsko leto znova sklenili z izletom v Slovenijo.

Del dejavnosti v prvem letu bodo predstavili tudi na slovenskih straneh v šolskem glasilu Vedri dani; to bo izšlo predvidoma 25. oktobra.

Informacije za vpis ob sredah (10.00–13.00) in na telefonsko številko 091 593 6086 ali 216 179.

M. M.

Bralne urice

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije bo tudi v tej sezoni organiziral enourna srečanja z najmlajšimi. Potekala bodo vsako drugo soboto ob 11.00 uri, vodila pa jih bo članica sveta Jasna Zazijal Marušić.

M. M.

DOGODKI AVGUST

24.–26. avgust

Darko Mohar, planinska skupina Izlet na Krnska jezera in Krn

Za tradicionalni tridnevni izlet planinske skupine ob koncu avgusta smo določili Krnska jezera in Krn. Na ta vrh smo se pred leti že povzpeli, takrat v zelo težkih razmerah, ob hudem vetru in močnem nalivu, zato nas je tokrat razveselila ugodna vremenska napoved.

Nočitev v lepem in urejenem planinskem domu dr. Klementa Juga v Lepeni ni prinesla zelenega počitka. V lepi poletni noči je pogovor trajal precej dolgo, zjutraj pa smo morali kar zgodaj vstati. Strmi prag med zatrepom Lepene in Planino Duplje nam je zato odnesel precej moči, čeprav je prek njega speljana udobna mulatjera. Po po-

čitku pri Domu pri Krnskih jezerih na planini Duplje je devetnajst pogumnih nadaljevalo pot proti vrhu Krna.

Petnajst minut hoje od doma leži ledeniško Krnsko jezero, ukleščeno med hriba Mali Šmohor (1939 m) in Lemež (2042 m). Dolgo je 390, široko 150 in globoko okrog 17 metrov – globina se spreminja z dotokom vode. Je temno modre barve in v njem živi kar precej majhnih ribic, ki nas radovedno pridejo pogledat in nas požgečkajo, če nama-kamo noge. Plavanje pa je prepovedano, ker ogroža vodni svet.

Od jezera smo se povzpeli okrog 150 metrov do Planine na Polju, kjer je nekdanji pastirski stan, danes počitniška hišica. Od tam naprej se je kolona precej raztegnila, saj je sledilo še več kot sedemsto metrov do vrha. Skupna višinska razlika med domom v Lepeni in vr-

hom Krna je več kot 1550 metrov. Čez sedlo med Batognico (2164 m) in Krnom (2244 m) so do vrha vendarle prilezli vsi, eni bolj veselo, drugi na koncu moči. Razgled je poplačal vsako prelito kapljo znoja: globoko pod nami je temno modro jezero, daleč nad njim Triglav, pa Škrlatica, Razor, Prisojnik, Jalovec, Mangart, Kaninsko pogorje, v globeli dolina Soče. Meglice, ki so se vlekle po južnem pobočju, so številnim posnetim fotografijam vtisnile dramatičen ton.

Sledovi prve svetovne vojne.
Foto D. M.

Krn in Batognica sta zelo znana po hudih bojih med prvo svetovno vojno in Soški fronti. Sledi vojne so vidne na vsakem koraku: bodeče žice, predori, rovi, ostanki orožja in streliva govorijo o prelivanju krvi v tej neskončni lepoti.

Po počitku v Gomiščkovem zavetišču na Krnu smo se vrnili do jezera, ujeli še zadnje sončne žarke, se malo poigrali z ribicami in krenili proti koči. Čeprav oskrbnik s svojo ekipo ni bil pripravljen za toliko ljudi in je skuhanje zelo hitro zmanjkalo, poleg tega pa še niso bili niti preveč ljubeznivi in gostoljubni, se je zabava ob zvokih

harmonike zavlekla globoko v noč. Zato v nedeljo ni ostalo dovolj moči za vzpon na Veliko Babo (2016 m). Vsi smo se odločili za obisk slapov Šunika na reki Lepenica. Sprehod je navdušil celotno skupino: igra svetlobe v modrozeleni vodi, krasni slapovi in veliko miru. Za konec nam je ostalo še potovanje in nekoliko postankov ob Soči, najlepši reki v Evropi. V te kraje se bomo še vrnili.

16. – 31. avgust
Galerija Raj, Atelje Došen
Čudovita Opatija na Reki
Božidar Ermenc, razstava

Božidar Ermenc
Opatija bajna u Rijeci
16. - 31. kolovoza 2007.

Otvorenje izložbe 16.08.2007. u 20.30 sati
Galerija Ribenka - Atelje Došen
RIJEKA, Strossmayerov kampus (Trsat)

Karlo Dragan D. Došen je v svoji galeriji na Trsatu, v kratkem predvideni za rušenje zaradi gradnje novega univerzitetnega središča, v goste povabil fotografa, ki se ukvarja tudi z umetniško keramiko in kiparjenjem v gipsu. Božidar Ermenc je Zagrebčan in član FK Zagreb, na Reko se je preselil pred letom dni, povsem očarala pa ga je Opatija. V gimnaziji Eugena Kumičića v Opatiji je postavljena njegova stalna razstava, ki govori o nekdanjem življenju v tem turističnem mestu ob koncu 19. stoletja, sicer pa ima tudi zanimive spletne strani na naslovu www.Gallery-E.com.

Razstavo v galeriji Raj je odprla umetnostna zgodovinarica Ljubica Dujmović Kosovac, dogodek pa sta z recitatorskim in glasbenim nastopom, posvečenim nepozabnemu pevcu Ivu Robiću, obogatila Vesna Miculinić Prešnjak in pesnik Josip Eugen Šeta.

Karlo Dragan D. Došen v ateljeju, ki ga kmalu ne bo več. Foto: Arhiv K. D. D. D.

Lastnik galerije in umetniški fotograf Karlo Dragan D. Došen pa je poletje zaključil z novim priznanjem. Na prireditvi Dnevi vina, posvečeni malvaziji, v Brtonigli, je prejel prvo nagrado za fotografijo.

M. M.

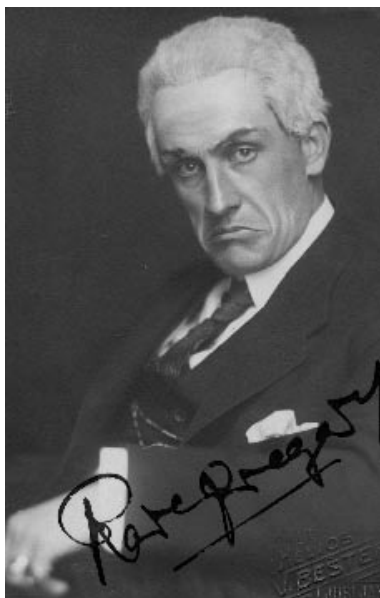
DOGODKI SEPTEMBER

6. september Maska Rade Pregarc, priloga

Slovenski časopis za scenske umetnosti Maska ima v septembrski številki (107-108) - Ali produkcija pleše avtonomno? II. posebno prilogo, dvojezično slovensko-hrvaško brošuro o Radetu Pregacu, gledališkemu režiserju, igralcu, dramatičniku, publicistu in prevajalcu, ki je leta 1920 ustanovil revijo Maska in bil tudi urednik prvega letnika.

Brošura je v celoti na ogled tudi na spletni strani revije Maska: www.maska.si

M. M.

8. september Vilenica 2007, Štanjel

Zaključni dan 22. mednarodnega književnega festivala Vilenica je v dopoldanskih urah in prijetnem soncu potekal na grajskem dvorišču v Štanjelu. Na literarnem branju so odlomke iz svojih del brali Attila Bartis (Madžarska), Dennis O'Driscoll (Irska), Igor Štiks (Hrvaška), Ataul Behramoglu (Turčija) in Maja Panajtova (Bolgarija), Matjaža Zupančiča (Slovenija) pa so z odlomkom iz drame Razred predstavili igralci Drame SNG (Polona Juh, Saša Tabaković in Aleš Valič). Z glasbenim nastopom je program, ki ga je sproščeno vodil Dražen Dragojević, lepo popestril Marko

Brdnik na harmoniki. Nagrajenca 7. mlade vilenice, ki sta prejela nagrado KD Vilenica iz Sežane, sta letos Katja Lavrenčič (v skupini 6 do 10 let) iz Vipave in Matic Može (v skupini 11 do 14 let) iz Maribora.

V okviru predstavitev zamejske književnosti in kulture so na Vilenici v ta program uvrstili ustvarjalnost slovenske manjšine na Hrvaškem. Na literarni matineji na štanjelskem gradu sta del svojega opusa predstavili književnica Sabina Koželj Horvat, sicer predsednica slovenskega kulturnega društva Stanko Vraz iz Osijeka, z odlomkom iz novega romana Ela-Pan in pesnica Damijana Šubic Pezdirc, ena od ustanoviteljic in aktivna članica puljske Istre, s pesmimi iz zbirke Kraški zvončki. Zanimivo je, da sta obe tudi avtorici knjižnih ilustracij. Uvodne besede na omenjeno temo pa je spregovorila urednica Kažipot. Poleg splošnih podatkov o organiziranem delovanju kulturnih društev in manjšinskih svetov ter vključenosti v obe državi in zamejsko koordinacijo Slomak je poudarila, da gre pri tisku v slovenščini za skromno bero. Poleg štirih glasil – reškega Kažipota, splitske Planike, zagrebškega Novega odmeva in puljske Mavrice – je število knjig, pesniških zbirk ali proze v slovenščini zanemarljivo. Kot problem je bilo zato znova izpostavljeno dejstvo, da slovenska manjšina na Hrvaškem več kot desetletje in pol po osamosvojitvi obeh držav še vedno ne premore nobenega kulturno-informativnega središča, kaj šele raziskovalne ustanove, ki bi podpirala pobude in dejavnosti, ki presegajo delovanje amaterskih društev.

Kristal vilenice, nagrado za najboljši literarni prispevek v zborniku in na literarnem branju, je prejel poljski pesnik Piotr Sommer.

Festival je kot običajno slovesno sklenila podelitev nagrade Vilenica v istoimenski kraški jami. Prejel jo je makedonski dramatik Goran Stefanovski, podelitev je spremljalo literarno branje, zaključil pa kulturni program.

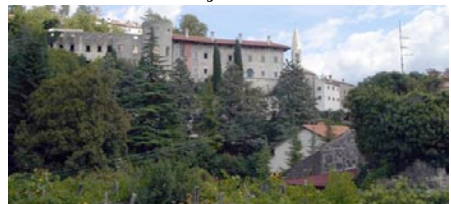
M. M.

Dobitnik kristala vilenice, nagrade za najboljši literarni prispevek v zborniku in na literarnem branju je poljski pesnik Piotr Sommer. Foto: M. M.

Damijana Pezdirc, Klaudija Velimirović in Irena Cunja. Foto: M. M.

Štanjel. Foto: M. M.

9. september Bazovica 2007

Na osrednji proslavi v Bazovici se je pred spomenikom znova zbralo veliko ljudi – tako kot vsako leto od septembra 1945 – v počastitev spomina na štiri bazoviške junake, ustreljene na tem mestu ob zori 6. septembra 1930. Osnutek za spomenik je pripravil slovenski tržaški arhitekt Franjo Kosovel, kraj pa je postal simbol slovenskega upora in izraz povezanosti z žrtvami fašističnega nasilja. V zadnjem desetletju so na zborovanjih navzoči tudi predstavniki hrvaške skupnosti iz Trsta.

Po tradicionalnem dopoldanskem spominskem pohodu Športnega združenja Sloga se je proslava začela ob 15. uri ob častni straži taborniških in skavtskih organizacij in navzočnosti številnih organizacij, predstavnikov dežele in vladne delegacije RS. Glavna govornika sta bila predsednik deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine Alessandro Tesini in podpredsednik Državnega zbora RS Vasja Klavora, navzoče pa je nagovoril tudi predsednik Hrvaške skupnosti (Hrvaške zajednice) v Trstu Damir Murković, uvodoma pa Milan Pahor, predsednik odbora za proslavo. Njihove besede je mogoče strniti v en sam poziv k povezovanju in sožitju med narodi na tem območju, kar je pozdravila tudi navzoča množica ljudi. V kulturnem programu so nastopili združeni pevski zbori pod vodstvom Pie Cah in Godbeno društvo Viktor Parma iz Trebč.

Nedeljskega pohoda in osrednje slovesnosti ob spomeniku so se

tudi letos udeležili člani planinska skupine KPD Bazovica.

Vasja Klavora: »Antifašizem pa je še danes potreben, ker skušajo nekateri enačiti partizane s kolaboracionisti, prav partizanski boj pa je v današnji Sloveniji pogostokrat zamolčan z namenom, da bi se predvsem njegove pozitivne plati porazgubile v poplavi zlonamernih natolcevanj.«

Foto: M. M.

Planinci KPD Bazovica pred spomenikom.

Foto: M. M.

V okviru letošnje proslave je izšla tudi dvojezična publikacija Bazovica, v slovenščini in italijanščini ter s povzetkom v angleščini. Avtor Milan Pahor je zbral najpomembnejše podatke o prvem tržaškem procesu, ustrelitvi bazoviških junakov in sploh o takratnem dogajanju. Izdajatelj je Odbor za proslavo bazoviških junakov pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu, založnik pa Sklad Dorče Sardoč iz Gorice.

M. M.

Ferdinand Bidovec
Trst, 1908

Franjo Marušič
Trst, 1906

Zvonimir Miloš
Sušak, 1903

Alojz Valenčič
Trst, 1896

TIGR

Nosilci prvega pravega protifašističnega odpora v Evropi so bili mladi, člani nasilno razpuščenih mladinskih, prosvetnih in športnih društev. Ilegalna organizacija je nastala istočasno s fašističnimi odloki, ki so načrtno uničevali še zadnja slovenska društva v letu 1927. To protifašistično gibanje je ozemeljsko pokrivalo skoraj vso tedanjo Julijsko krajino, čeprav članstvo ni bilo enakomerno. Tako je primorska ilegalna protifašistična organizacija nastala v zgodnji jeseni leta 1927 na Nanosu, skoraj sočasno pa je v samem mestnem središču Trsta, v stanovanju Zvonimirja Miloša, nastala tajna organizacija Borba. Gibanje, ki je nastalo na Nanosu, na samem začetku ni imelo imena. Sami so se imenovali Organizacija in imeli svoje geslo TIGR, ki je označevalo mejnike potujčevanja: Trst, Istra, Gorica, Reka. Po tem prvotnem geslu je v naslednjih letih gibanje prevzelo ime kot tigrovsko gibanje. Sedanje slovensko zgodovinopisje označuje celoten protifašistični odpor na Primorskem z besedo TIGR; gre za tigrovsko gibanje, znotraj katerega je v obdobju 1927–1930 delovala samostojna tajna organizacija Borba, ki je dala pet ustreljenih junakov: Vladimirja Gortana v letu 1929 ter štiri bazoviške junake septembra 1930: Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojza Valenčiča. Več: www.primorski.it, www.rtv slo.si .

M. M.

Popravek: TIGR ustanovljen 1927

V prejšnji številki je bilo pomotoma objavljeno, da je bila organizacija

TIGR ustanovljena leta 1924, kar je napačna letnica; pravilni datum je 1927. Bralcem se opravičujemo.

Darko Mohar **Tradicionalni pohod v spomin na** **Bazoviške junake**

To nedeljo smo bili planinci KPD Bazovica zelo aktivni. Ena skupina se je povzpela na vrh Svetega Ilije na Pelješcu, druga je na povabilo planinskih prijateljev iz Opatije sodelovala pri planinskih dejavnostih na prvem Učkarskem sejmu na Poklonu, tretja pa je že tretjič sodelovala na tradicionalnem pohodu, posvečenem štirim bazoviškim junakom, ki so jih leta 1930 na Gmajni pri Bazovici ustrelili fašisti. Šestčlanski ekipi sta se pridružili še dekleti iz Ljubljane, ki se s prijatelji občasno udeležujeta naših podvigov.

Pohod je potekal ob zelo lepem vremenu po kraški planoti nad Trstom, z vzponom na hrib Kokoš nad Lipico. Pot je vodila skozi vasi Draga, Pesek in Gročana, nad katero so udeleženci prestopili slovensko-italijansko mejo in se po slovenski strani povzpeli na vrh, ki je skoraj točno na meji. Po počitku je sledil še spust do Gmajne in sodelovanje na prireditvi, posvečeni žalostnemu dogodku pred več kot sedemdesetimi leti. Sledilo je še druženje v prostorih ŠD Sloga v Bazovici, ki je organizator teh pohodov. Seveda je bila to priložnost tudi za pogovore o nadaljnjem sodelovanju in skupnih akcijah v prihodnje. Načrtujemo obisk doline Glinščice in tržaškega Krasa v zimskem času, tradicionalno Srečanje planincev pa bodo aprila prihodnje leto organizirali člani SPD Trst.

Planinci KPD Bazovica na Kraškem robu.
Foto: D. M.

Spust s Kokoši. Foto: D. M.

Na Gmajni pri Bazovici. Foto: D. M.

9. septembra Jasna Zazijal Marušić Učgarski sejem 2007

Planinci KPD Bazovica smo se udeležili 1. Učgarskega sejma, ki je potekal na Poklonu in je zaradi desettisočglave množice obiskovalcev kar takoj dobil vzdevek tradicionalni.

Na Poklon smo se odpravili s parkirišča pred vhodom v predor Učka, tam pa so se nam pridružila dekleta iz planinskih društev Opatija iz Opatije in Lisina iz Matuljev.

Po prijetni gozdni cesti nas je mlada planinka Mirjana Brumnjak vodila proti ranču Bubač in tam se nam je priključila še velika skupina planincev iz PD Knezgrad iz Lovrana in še mnogi planinci iz vse županije.

Na poti skozi bukovje po krajši poti (nismo šli čez Grdi breg) nas je presenetil mladenič iz Parka prirode Učka in nam podelil priznanja, da smo se pohoda udeležili peš in tako prispevali k varstvu okolja. Na Poklonu pa nas je čakalo še eno presenečenje: tolikšna množica ljudi in avtomobilov, da je beseda gneča precej skromen opis.

Bilo je zanimivo in poučno poslušati predavanja o priseljevanju ljudi od prazgodovine skozi tisočletja, o oživljanju nasadov avtohtone trte jarbole na področju Zvoneča in o razprostranjenosti zdravilnih zelišč na pobočjih Učke.

Tudi kulturno-zabavni program je bil zanimiv: folklorne skupine iz Opatije in Kršana, Kantatuduri iz Zvoneča in za konec Tamara Obrovac s svojo skupino.

Druženje z opatijskim planinci, ki so bili naši gostitelji, zatem odlično zelje in polenta s klobaso (moj-

strovina naših, Rezike Brumnjak in Marije Rumac) ter "cukarinčiči", "kroštule" (miške) in "fritule" (flancati) so še popestrili vtis in Poklonu vrnilo tisto domačnost, ki smo je vajeni.

In na drugi Učgarski sejem gremo spet, upam pa, da v večjem številu. Še enkrat hvala PD Opatija in vsem sodelavcem Parka prirode Učka.

Planinci na Učki. Foto: Mario Aničić

9. september Galerija Raj, Atelje Došen Goranka Supin Kalibrirane device feat Razstava slik

Mladi umetniki pogosto razstavljajo v galeriji Raj. Tokrat je samostojno razstavo pripravila Goranka Supin, ki je diplomirala likovno umetnost na reški filozofski fakulteti (1998)

in tam opravila tudi specializacijo grafike pri profesorju Josipu Butkoviću. Sodelovala je na številnih likovnih prireditvah in prejela več priznanj in nagrad.

M. M.

9. september

**Z armunikun va Kastav
Srečanje harmonikarjev
"Crekvina", Kastav**

V impresivnem okolju kastavske Crekvine se je na tradicionalnem, petem srečanju predstavilo štirideset harmonikarjev iz Kastavštine, drugih krajev županije in Slovenije. Z dveinpolurnim igranjem so nastopajoči navdušili obiskovalce, ki so do zadnjega zasedli sedeže, posebno priznanje pa je letos za svoje polstoletno delovanje prejel Vilko Blažić. Več: www.kastav.hr

M. M.

Crekvina, zanimiv prostor za prireditve. Foto: www.kastav.hr

15. september

**Kulturni dom Miklavž pri Ormožu
Andrej Jelačin: Piknik s tvojo
ženo, komedija**

**Izvedba: KPD Bazovica, dramska
skupina**

**Glavni vlogi: Loredana Jurković
(Ona), Alojz Usenik (On)**

Režija: Alojz Usenik

Dramska skupina reške Bazovice, ki jo že petintrideseto leto neutrudno vodi gledališki zanesenjak Alojz Usenik, je s tem nastopom vrnila obisk gledališki skupini Miklavški zmaji Kulturnega društva Miklavž pri Ormožu. Sekcijo vodi Andrej Topolinjak, v društvu, katerega predsednica je Cvetka Kocjan, pa skrbijo za gledališko in glasbeno dejavnost ter ohranitev kulturne dediščine, del njihovih prizadevanj pa smo imeli priložnost spoznati na spomladanskem gostovanju na Reki.

V polno zasedenem Kulturnem domu je KPD Bazovica predstavil predsednik Vitomir Vitaz, člani dramske skupine pa so uprizorili že 124. predstavo priljubljene komedije Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina. V glavnih vlogah sta nastopila Loredana Jurković (Ona) in Alojz Usenik (On), ki je predstavo tudi režiral. Gostje z Reke so za svoj nastop poželi navdušen aplavz več kot sto obiskovalcev ter prejeli številne čestitke, med drugim tudi predsednika miklavške krajevne skupnosti Emila Trstenjaka in predsednice KD Miklavž pri Ormožu Cvetke Kocjan. Posebno priložnost za izmenjavo izkušenj in nadaljnje dogovore z njo pa so

dobili na sproščenem druženju, ob vedri glasbi ljudskih pevcev in godcev, skupine Porini pa počini, ki tudi deluje v okviru KD Miklavž pri Ormožu. Vsi sodelujoči v predstavi – poleg nastopajočih še šepetalka Zdenka Jelovčan in mojster luči Milan Grlica – so se skupaj z aktivnimi člani društva na Reko vrnili z nepozabnimi vtisi o pristrčnem gostoljubju in odlično organiziranem gostovanju, pa tudi z lepimi spomini na Prlekijo, predvsem na ogled kulturnih znamenitosti in muzeja v Ormožu.

Dogodek je bil napovedan tudi na spletni strani Klopotec, regionalnem pomurskem multimedijem portalu na naslovu: www.klopotec.net

M. M.

8.–15. september Milan Grlica Planinci na Pelješcu

Del planinske skupine – Jasna in Ivica Tota, Jasna in Vojko Pipan ter Nataša Grlica in jaz, Milan (ne smem napisati moja malenkost, ker bi se vsi smejali) –, je letošnji oddih poiskal na jugu Dalmacije. Polotok Pelješac z ugodno klimo, bistrim morjem, bogato zgodovino in lepim planinskim izzivom je bil prava odločitev. Največje mesto na polotoku, Orebić, znan po izvrstnih pomorščakih, je bil naša osem-dnevna „baza“, iz katere smo se, odvisno od vremena, podajali na izlete v okolico ali pa na plažo.

Nasproti Orebića, na drugi strani Pelješkega kanala, je Korčula, osrednje mesto na istoimenskem otoku, s čudovitimi klesanimi okraški na kamnitih pročeljih hiš. Med

drugim smo si ogledali tudi znano hišo Marka Pola in se povzpeli v stolp. Bilo je zelo poučno – takoj ko smo zgrbljeni po ozkih stopničkah prispeli do vrha, se nam je posvetilo, da smo pravkar zapravili 15 kn na osebo za pogled na – strehe v mestu.

Na Pelješcu smo si z navdušenjem ogledali ruševine nekdanjega ilirskega gradu v bližini skoraj zapuščene vasice Nakovane. Celoten prostor je razglašen za arheološko nahajališče, vas Donje Nakovane pa je znana tudi kot rojstni kraj Ivana Lupisa Vukića, izumitelja torpeda. Strateški položaj mesta Ston na dnu polotoka so prepoznali že trgovci Dubrovniške republike. Odkupili so Pelješac in zgradili trdnjave, povezane s skoraj kilometer dolgim obzidjem. Varovali so izvor svojega največjega prihodka, soline. Sprehod po obzidju in trdnjavah Stona je treba popestriti z dobro gostinsko ponudbo školjk in enkratnim domačim pelješkimi vinom.

Gospari Ibrica Jusić in ...

Foto: Jasna Pipan

Potovati na jug Dalmacije in si ne ogledati Dubrovnika – je nemogoče. Sprehod po Stradunu in obisk mestne kavarne je nekaterim zadoščal, tisti, ki so bili prvič v Dubrovniku, pa so tiščali fotoaparati na nosu in letali naokrog. Jasna Pipan je pri tem naletela na večnega trubadurja, gospara Ibrico Jusića, ter ga korajžno pobarala, ali dovoli posnetek – in z nasmehom je pristal.

Vrh sv. Ilje. Foto: Nataša Grlica.

Vremenska napoved nas je usmerjala vse dneve. Jutri bo vreme! Gremo gor? Najvišja gora na Pelješcu se vzpenja nad Orebićem in nas vse dneve izzivajoče pričakuje. Po zajtrku smo se s hotelskega parkirišča prepustili planinskim občutkom. Steza, zelo dobro označena, je bila na začetku dokaj strma, pozneje, ko zavije za hrib, pa položnejša; peljala je skozi gozd dalmatinskega črnega bora in po višinskih pašnikih. Proti koncu smo v skalovju premagali še nekaj serpentin in končno – kup kamenja in škatlica z vpisno knjigo in žigom. Razgled je bil zadoščenje za vzpon: Mljet, Korčula, Hvar, Biokovo kot narisani, v daljavi pa Lastovo, Vis, Brač ... Spomnim se Ivetovega navduše-

nega vzklika: „Pa ovdje se vidi pola Hrvatske!“ Vrnili smo se po isti poti in na južnem pobočju uživali v ozračju sredozemske vegetacije na žgočem soncu. Duhovno energijo smo obnovili na vrhu, energija za telo pa nas je čakala pod peko na bližnjem kmečkem posestvu.

Še marsikaj v teh krajih je vredno ogleda – in v to je že usmerjen ka- žipot za naslednji dopust.

Mediteranski pozdrav bralcem Ka- žipot, zgoraj omenjeni planinci.

15. september Zoran Predin, koncert Poletja na trdnjavi

Uspešen in znova dobro obiskan koncertni večer znanega slovenskega glasbenika Zorana Predina, tokrat imenovan Čas za malo nežnosti, je sklenil letošnje prireditve v okviru Poletja na trsatski trdnjavi. Pevca je spremljal orkester Adijo, pamet, ki ga sestavljajo odlični glasbeniki: Igor Bezge na kitari, Gašper Peršl za bobni, Nikola Matošič na kontrabasu in Predinov sin Rok na ritem kitari. Več kot dveurni nastop, v medijih ocenjen za vrhunskega, je napovedala balada Počiva jezero v tihoti.

M. M.

Počiva jezero v tihoti in listje rahlo mi šumi..... Zoran Predin. Foto: Novi list.

Počiva jezero v tihoti in listje rahlo mi šumi.

Ob jezeru tam v temni noči mlad partizan molče stoji.

Obljubo deklica je dala, da bo čakala tisti dan,

ko bo svoboda zasijala, ko se povrne partizan.

Ko drugo leto borbe mine, prejela draga pisemce,

da je v boju vrh planine prebila krogla mu srce.

Počiva jezero v tihoti in listje rahlo mi šumi.

Na dnu samotnega jezera dekle nesrečno mirno spi.

15.–16. september **Alpe-Adria Mix** **Kastav**

Še pred štirimi leti je tekmovanje novinarjev v tenisu pomenilo zgolj uvod v osrednji dogodek ATP teniškega turnirja v Umagu. Tokrat pa je v Kastvu potekalo že tretje srečanje, sedmi sili pa so se pridružili tudi zaposleni v turizmu. Zmagovalca sta Zdravko Cesar (RH) in Vesna Štrozak (RS), druga sta zakonca Furbacher iz Avstrije, na tretjem mestu pa sta Italijan Enzo Lipott in Slovenka Verica Vogrinčič. Za več kot trideset udeležencev je bilo srečanje tudi priložnost za seznanitev s kulturnimi in turističnimi znamenitostmi slikovitega mesteca Kastav nad Reko in celotnega Kvarnerja. Več: www.novilist.hr

M. M.

Alpe-Adria Mix: iz leta v leto več obiskovalcev. Foto: Novi list.

16.–23. september **Marijana Košuta** **Seminar za mlade podjetnike** **Slovenija**

Člani skupine – štirinajst se nas je zbralo v Ljubljani –, smo prišli z različnih koncev: večinoma iz Srbije, navzoči pa so bili še iz BiH, Italije (Milano), Madžarske, Nemčije in Hrvaške (Šibenik, Reka). Bili smo tudi različnih poklicev (zdravniki, pedagogi, ekonomisti, nekateri še absolventi), prava podjetnica pa samo ena.

Hotel Mercator v Šiški je udoben; vsak od nas je imel svojo sobo, imeli smo tudi dostop do interneta. Ob prihodu sta nas pozdravila predstavnika Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Tadeja Drolc in Jurček Žmauc. Na kratko smo ju nekateri od nas seznanili s perečimi vprašanji v društvu, izvedeli pa smo lepo novico, da naj bi razpis za prihodnje leto končno izšel že v oktobru, kar morda pomeni, da bodo društva denar po dolgih letih prejela že v februarju. Prvi delovni dan, ponedeljek, smo preživeli na Celjskem, na 40. Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju. Samostojnemu ogledu je sledil pogovor o internacionalizaciji Obrtne zbornice Slovenije in delavnica Javne agencije za podjetništvo in tuje trge.

V torek nas je na Ministrstvu RS za gospodarstvo pozdravil minister mag. Andrej Vizjak, zatem pa smo v Gospodarski zbornici Slovenije prisluhnili odlično pripravljenu in izredno zanimivemu predavanju Slovenske turistične organizacije.

Navdušil me je popoldanski obisk v Ribnici, kjer smo si ogledali uspešno podjetje Motoman Robotec d.o.o. in turistične znamenitosti – cerkev, grad in muzej suhe robe –, zvečer pa smo se na predavanju o kulturnem menedžmentu seznanili s poslovanjem podjetja Ars Ramovš.

O drugem delu v prihodnji številki.

18. september

Predstavitev Poslovne šole Bled Hotel Bonavia, Reka

Poslovna šola Bled je brez kotizacije tudi letos na Reki predstavila široko paleto študijskih programov za vodilne kadre, prilagojenih različnim potrebam posameznikov in podjetij, od mednarodnih podiplomskih in magistrskih programov študija menedžmenta do programov po meri za podjetja in druge organizacije. Šoli, ustanovljeni leta 1986 kot eni prvih poslovnih šol v srednji in vzhodni Evropi, uspeh zagotavlja tudi udeležba mednarodno priznanih profesorjev. Z leti je šola razvila več kot 900 izobraževalnih poslovnih in podiplomskih programov za poslovneže iz 56 držav, vsako leto pa sprejme približno 3.000 udeležencev; med njimi jih 70 odstotkov prihaja iz držav zunaj Slovenije.

Leta 1999 ji je mednarodni akreditacijski organ, Združenja za razvoj menedžmenta v srednji in vzhodni Evropi (CEEMAN), podelil mednarodno akreditacijo IQA (International Quality Accreditation), leta 2005 pa je prejela mednarodno akreditacijo združenja AMBA (Association of MBAs) s sedežem v Londonu.

IEDC – Poslovna šola Bled je tudi sedež Združenja za razvoj menedžmenta v srednji in vzhodni Evropi – CEEMAN (Central and East European Management Development Association), Mednarodne akademije za izobraževanje profesorjev menedžmenta – IMTA (International Management Teachers Academy) in Evropskega centra za

voditeljstvo – ELC (European Leadership Centre).

M. M.

Poslovna šola na Bledu: priznani mednarodni predavatelji in sodobno opremljeni prostori ter privlačno okolje za izpopolnjevanje znanja med poslovnimi voditelji in menedžerji iz različnih kulturnih in gospodarskih okolij. Foto: www.iedc.si

19. september

Prva seja svetov Slovenski dom KPD Bazovica

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ je na prvi seji, ki jo je vodila urednica Kažipota kot predsednica, obravnaval finančna vprašanja in pobude za program, najprej pa so izvolili finančno komisijo, ki jo sestavljajo Jasmina Dlačić, Dimitrij Jelovčan in Dalibor Udovič. Člani so se med drugim seznanili z varčevalnimi ukrepi oz. manjšim obsegom Kažipota in ponatisom brošure o Radetu Pregarcu. Ta je septembra izšla kot posebna priloga revije Maska, za kar pa bo potrebno poiskati dodatna sredstva. Večina navzočih se namreč ni strinjala, da bi v ta namen preusmerili znesek, ki ga je svet prejel kot mesečno nagrado članom, letne dotacije sveta pa za takšne stroške ne zadoščajo. Glede programa je podprta pobuda za nadaljevanje bralnih uric, novembra pa je napovedano predavanje znanega zgodovinarja dr. Jožeta Pirjevca iz Trsta.

Na seji je tudi rečeno, da je po ustanovitvenih sejah vseh svetov pričakovati nov dogovor in ustanovitev koordinacije vseh slovenskih svetov in predstavnikov v RH tudi v tem mandatu.

Zatem je potekala prva seja sveta na ravni mesta, ki jo je vodila predsednica Dušanka Gržeta. Zahvalila se je članom za zaupanje in dosedanjemu predsedniku Milanu Grlici za prenos izkušenj iz prvega mandata. Po izvolitvi finančne komisije v sestavi Jasmina Dlačič, Dalibor Udovič in Milan Grlica je bila na dnevnem redu razprava o finančnem položaju s poudarkom na deležu pri izhajanju Kažipota, mesečnih stroških in nagradah članom sveta ter možnostih za program v letu 2008. Podrobnejši podatki bodo na ogled na prihodnji seji, navzoči pa so se seznanili tudi s povabilom na sprejem, ki ga je za dan pozneje napovedal reški župan v okviru letošnje Etnosmotre.

M. M.

Dobra udeležba na obeh sejah.

Foto: M. M.

19. september Slovenski jezik

Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture se bo v društvu nadaljeval tudi v novem šolskem letu.

Vpisi so se začeli 19. septembra, rok prijave je do konca meseca. Pouk bo tudi letos vodila mag. ped. Marija Donadić, potekal bo po programu slovenskega ministrstva za šolstvo in šport, učenci, dijaki in študentje, ki bodo glede na težavnostno stopnjo razvrščeni v tri skupine, pa ga bodo obiskovali trikrat tedensko. Letošnja novost so novi učbeniki Dober dan, slovenščina iz ponatisa, podarjeni društvom na Hrvaškem.

Pouk poteka tudi v SKD Triglav v Splitu, kjer ga prav tako ves čas poučuje prizadevna učiteljica – in prijateljica, pravijo otroci – Vera Hrga, ki je zaradi priljubljenosti morala obdržati svoj podružnični razred v Dubrovniku, pred tremi leti sicer zamišljen golj kot učna podpora zainteresiranemu podmladku SKD Lipa.

Prijave za pouk zbirajo tudi v društvih v Lovranu, Pulju, Šibeniku in Labinu.

M. M.

Pouk v reški Bazovici pred petnajstimi leti. Tedanja prvošolka Martina danes študira v Sloveniji.

Foto: Vinko Žibert

20. september

Etnosmotra Reka

Tradicionalna prireditev narodnih manjšin na Reki je potekala že enajsto leto zapored v organizaciji Mesta Reka, ki je program pripravilo v sodelovanju z manjšinskimi društvi. Reški župan Vojko Obersnel je v okviru srečanja tudi letos pred tem na poseben sprejem povabil predstavnike manjšinskih društev in svetov; med povabljeni sta bila tudi častni predsednik KPD Bazovica Drago Rizman v imenu sedanjega vodstva in predsednica slovenskega manjšinskega sveta na mestni ravni Dušanka Gržeta.

Pri županu. Foto: M. M.

NAPOVED OKTOBER

6. oktober

Izlet na Dobrčo

Planinska skupina

Jesenski izlet na Dobrčo nam bo, če bo lepo vreme, gotovo prinesel veliko veselja, razgledov in lepih barv. Če bo dovolj prijavljenih, se bomo na izlet odpravili z avtobusom, drugače pa z osebnimi avtomobili.

Dobrča leži med Tržičem in Begunjami in se dviga kot razgledni po-

mol nad gorenjsko ravnijo. Zato ji pravijo tudi Balkon Gorenjske. Po geoloških karakteristikah bi ta hrib sodil v Kamniške Alpe, ker pa ga od Storžiča ločuje globoka dolina, ga prištevamo med Karavanke. Visok je 1634 metrov, tako da bo hoje iz Brezij do vrha približno tri ure, saj je treba prehoditi 920 m višinske razlike. Organizacijo je prevzela Jasna Zazijal Marušić, kateri starši živijo v Tržiču, domači vodniki in odprta kočja pa obetajo lep dan.

D. M.

6.–7. oktobra

Prvenstvo RH v cestnem teku

Reka

V soboto bo ob 18.00 uri v hotelu Kontinental potekala Sardelica party kot uvod v 6. Reški polmaraton, ki ga v sodelovanju z atletskim klubom Ri Maraton organizira reška Športna zveza.

Tekmovanje se bo začelo (in končalo) v nedeljo ob 9.30 na reškem Korzu in bo časovno omejeno na dve uri in pol, tekmovalci, ki bodo zasedli prvih pet mest v moški in ženski kategoriji, pa bodo nagrajeni. Več: www.rijeka.hr

M. M.

7. oktober, 19.00 (predvidoma)

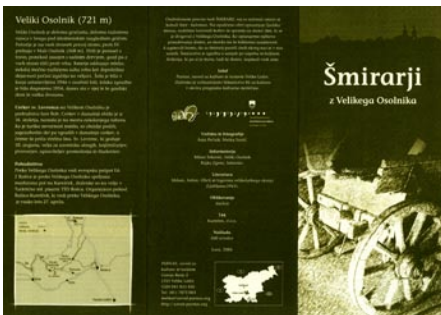
Zavod Parnas na Reki

Razstava v počastitev Trubarjevega rojstva

Kot smo že napovedali, kulturno društvo Zavod Parnas iz Velikih Lašč v okviru proslave 500. obletnice Trubarjevega rojstva prihodnje leto pred tem pripravlja spremljajočo razstavo in film, kateri del so posneli tudi na Reki. Predstavnica Metka Starič si je v

imenu organizatorja 3. septembra med obiskom na Reki ogledala tudi prostore Slovenskega doma KPD Bazovica; tam jo je sprejela tajnica Marijana Košuta, srečanje pa je ponudilo tudi priložnost za natančnejši dogovor o skupni razstavi. Ta bo postavljena na ogled v mestih, v katerih je Trubar živel. Najprej – predvidoma 7. oktobra, napoved bo na oglasni deski KPD Bazovica – na Reki, kjer je Trubar kot štiri-najstletni deček leta 1520 leto dni po vsej verjetnosti (kot v knjigi Fluminensia Slovenica navaja avtor dr. Irvin Lukežič) preživel v Kapi-teljski šoli, ki se je razvila v krogu glagoljaške kapiteljske cerkve Ma-rijinega vnebovzetja. Tamkajšnja duhovščina je namreč dolga leta otroke poučevala osnove pisanja in petja v domačem, čakavskem na-rečju.

M. M.

Parnas, zavod za kulturo in turizem iz Veli-kih Lašč, je organizator zanimivih pobud.

12. oktober Dvorana Novinarskega doma, Zagreb

Ob koncu projekta Podpora svetom narodnih manjšin na območju po-sebnega državnega interesa bo v veliki dvorani Hrvaškega novinar-skega društva v Zagrebu potekala posebna konferenca.

Namen pojekta je bil analizirati potrebe in probleme, s katerimi se spoprijemajo manjšinski sveti, objaviti uporaben priročnik in v javnosti organizirano predstaviti pomen svetov in manjšinsko prebi-valstvo spodbuditi za glasovanje.

M. M.

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

27. oktober, 19.00 (predvidoma) Pozdrav iz Labina Mestna galerija, razstava razgled- nic

Na ogled bo razstava starih raz-glednic Labina in okolice iz začetka 20. stoletja do konca štiridesetih let oziroma reprodukcije (A3) nji-hovih naslovnih in zadnjih strani. Gre za razglednice, napisane v slo-venščini in poslane prijateljem in sorodnikom labinskih Slovencev na Dunaj, v Trst ali druga, tudi slovenska mesta. Razglednice pri-čajo o živahni uporabi slovenskega jezika in stikih, ki so jih Slovenci v tem delu Istre ohranjali s sosed-njimi pokrajinami. Spremnno bese-dilo za priložen katalog je prispeval predsednik Slovenskega kulturne-ga društva Labin, Kristian Stepčić Reisman.

Zanimiva zbirka razglednic pa je last znanega labinskega novinarja, publicista in zbiralca Marijana Mi-levoja, ki je labinskim Slovincem namenil tudi posebno poglavje v svoji zanimivi, a že razprodani knji-gi Labinade (2003, Mathias Flaci-us, Labin). Ta vsebuje kolumne, ki jih je Milevoj pisal za dnevnik Glas Istre, v njih pa je s prodornim po-gledom v preteklost in sedanjost Labina, predvsem pa z veliko člo-

veške topline in pozornosti do naravne in kulturne dediščine ter spomina na nekatere posameznike, ki so po svoje zaznamovali to starodavno mesto, skušal nakazati tudi njegovo lepšo prihodnost.

M. M.

NESPREGLEDANO

Manj strani v Kažipotu

Kažipot bo v prihodnje izhajal na 24 straneh. Sklep o znova zmanjšanem obsegu in s tem tudi manjšimi izdatki so sprejeli člani uredništva na posebnem sestanku, namenjenem položaju in finančni podpori biltena. Za četrtno manjši obseg je zaenkrat najprimernejši ukrep, ki dovoljuje nadaljnje izhajanje.

M. M.

Slovenci na Hrvaškem zamejstvo, ki ga (še) ni

Znani pisatelj Boris Pahor je v govoru na julijskem vseslovenskem srečanju v Državnem zboru RS v skupini za zamejstvo med drugim dejal, da "Slovenija, kot prej Jugoslavija, še ne obravnava svojih manjšin v Italiji in v Avstriji kot del slovenskega naroda". Ob tem je omenil predvsem programe šol v Sloveniji, v katerih je skoraj popolnoma prezrta zgodovina Slovencev v Furlaniji - Julijski krajini. Še slabše je s slovensko manjšino na Hrvaškem. Eden od številnih pri-

merov je na spletni strani državne zbornice, kjer je v povezavi za mlade vedeže pod pojmom manjšina ta tema deležna celega stavka: "V drugačno luč je problem Slovencev v drugih nekdanjih jugoslovanskih republikah postavila šele osamosvojitve Slovenije leta 1991, ko jih je začela od matičnega naroda ločevati državna meja."

Več, a ne o slovenski manjšini na Hrvaškem, na naslovu: www.vedez.dzs.si

M. M.

Priznanje slikarki Vidi Grbac

Dolgoletna članica KPD Bazovica in likovnega društva Rijeka Vida Grbac (1935), ki ustvarja že od mladih let in ima za seboj vrsto samostojnih in skupinskih razstav doma in na tujem, je 8. septembra letos prejela zahvalo za sodelovanje na likovni koloniji LI-KO-m Gacke 2007 v Otočcu v Liki. Kolonija je potekala od 6. do 9. septembra letos, v času, ko neoskrunjena narava umetnikom ponuja izzivalno razkošje barv. Organizirala jo je Gacka ljudska univerza, na njej pa so sodelovali člani društva slikarjev železničarjev Modra luč. Dela so

bila na ogled v Krajinskem muzeju v Otočcu. Vida Grbac se je kolonije udeležila že peto leto zapored, vsakič pa je bila deležna tudi priznanja.

M. M.

Ustvarjanje v neoskrunjeni naravi reke Gacke. Foto: Arhiv Vide Grbac.

AKTUALNO

Manjšinska problematika na Reki in v PGŽ

Študentka geografije na ljubljanski filozofski fakulteti, Ana Maglica, članica KPD Bazovica, doma iz obmejne vasi Rupa, je del svoje nepeдагоške prakse letos opravila tudi na Reki. V sodelovanju z županijskim svetom slovenske narodne manjšine se je seznanila z manjšinsko problematiko na območju Reke in županije in nam o tem poslala zanimivo poročilo. Obiskala je predstavnike lokalnih oblasti, zadolžene za manjšinsko problematiko, manjšinska društva in sveste na Reki, podrobneje pa se je s tematiko seznanila tudi na spletnih straneh, z vpogledom v zakonodajo in prejetimi strokovnimi publikacijami.

Kot med drugim poudarja, vsi manjšinski predstavniki menijo, da jim sedanji zakon sicer omogoča

veliko pravic, ki pa jih ne spremlja njihovo uresničevanje na lokalni ravni in v vsakodnevem življenju. Nezadovoljni so tudi z zakonom o društvih (v zakonu je npr. društvo ljubiteljev modrega neba enako-pravno s kulturnim društvom posamezne manjšine) ter opozarjajo na zelo slabo spremljanje manjšinske problematike v medijih, na Reki in na ravni države. Problem je po njihovem mnenju tudi v novinarjih, ki z manjšinsko problematiko pogosto sploh niso seznanjeni. Ana Maglica tudi ugotavlja, da so bolj kot sveti meščanom Reke poznana kulturna društva manjšin, predvsem zaradi bogatega kulturno-umetniškega programa in večinoma brezplačnih jezikovnih tečajev, pa tudi zaradi glasil. Kar zadeva junijske volitve, pa izraža presenečenje, da so v nasploh nizki udeležbi izstopali pripadniki romske manjšine, in to s kar štiridesetodstotno udeležbo. Dodaja tudi, da so vsi sogovorniki izpostavili »pozitivno in tolerantno« ozračje, ki ga je občutiti na Reki, ter poudarili, da posamezni incidenti niso odraz splošnega stanja.

M. M.

Spremembe zakona o državljanstvu

Spremembe v Noveli Zakona o državljanstvu (UL RS 24/2007), ki so začele veljati 22. 6. 2007, prinašajo glavno novost osebam, ki uveljavljajo nacionalne razloge za pridobitev državljanstva: odpravljen je pogoj zagotavljanja sredstev za preživljanje, oseba pa je dolžna priložiti dokaz o poravnanih davčnih obveznostih (če je dolžna plačevati davke v RS). Z omenjeno novelo naj bi bile dane širše možnosti

za pridobitev državljanstva vsem slovenskim izseljencem in njihovim potomcem, ki kljub življenju v tujini izkažejo aktivno vez z RS. Osebe, katerih prošnjam (sprejem po 13. čl. ZD) ni bilo ugodeno, lahko vnovič vložijo prošnjo, seveda s popolno dokumentacijo in plačilom takse v znesku 275 EUR. Obstaja tudi nov obrazec/prošnja za sprejem v državljanstvo RS, ki se lahko prevzame v društvu (sreda 10.00 – 13.00), veleposlaništvu RS v RH in na spletni strani na naslovu: e-uprava.gov.si/storitve/pridobiVlogo.esj?id=145. Podrobnejše sporočilo na to temo bomo predvidoma objavili v naslednji številki.

M. M.

Parlamentarne volitve na Hrvaškem

Bo Slovence zastopal Bošnjak?

Franc Strašek, podpredsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem: Slovenca na Hrvaškem lahko zastopa le Slovenec! (Moja Slovenija, 18. aprila 2006).

Foto: M. M.

Neuradno smo slišali za zanimivo pobudo, da naj bi na prihodnjih parlamentarnih volitvah slovenska manjšina, v dogovoru z Bošnjaki, na manjšinsko listo predlagala skupnega kandidata, dokaj visoko pozicioniranega člana stranke HNS

na Reki in v županiji iz skupnosti Bošnjakov. Pogovori na to temo so se med vodilnimi člani stranke HNS in slovenske skupnosti na Hrvaškem menda začeli že pred meseci. Morda bo ta tema tudi na dnevnem redu sestanka na vrhu, napovedanega na dan srečanja vseh društev konec septembra v Slovenskem domu v Zagrebu.

M.M.

Janez Janša - umetniški projekt

Trije znani slovenski umetniki, Emil Hrvatini, Davide Grassi in Žiga Kariž, režiser, vizualni performer in slikar, vsi z uglednimi umetniškimi biografijami, so se uradno preimenovali v Janeza Janšo. Po odzivih v medijih gre za zasebno odločitev, ki je umetniki niso želeli poglobljeno komentirati. Hkrati so se vpisali tudi v Slovensko demokratsko stranko in ob tem izjavljali, da je šlo "za intimno odločitev, ki nima nič z umetnostjo".

M.M.

Kučan in Mesić med državniki humanisti 20. stoletja

Mednarodna liga humanistov je priznanje za državnika humanista 20. stoletja podelila nekdanjemu predsedniku RS Milanu Kučanu, prejeli pa so ga še predsednik RH Stjepan Mesić ter nekdanja predsednika Makedonije in Češke, Kiro Gligorov in Vaclav Havel. To je najpomembnejše priznanje, ki ga podeljuje liga, neodvisno združenje humanistov, znanstvenikov, kulturnih in javnih delavcev, verskih dostojanstvenikov in mirovnikov z vsega sveta, ki s svojim delovanjem gradijo mir, zaupanje in demokracijo. Liga je bila ustanovljena v sedemdesetih letih prejšnjega

stoletja, med ustanovitelji sta bila Nobelova nagranca za mir Linus Pauling in Philip Noel Baker. Več: www.rtvsl.si

M. M.

Milan Kučan. Foto: www.rtvsl.si

ZANIMIVOSTI

Mercator kmalu tudi na Reki

Na Reki bo predvidoma oktobra odprt nov Mercator center na Hrvaškem. Zavzemal bo 23.000 kvadratnih metrov površine v dveh nadstropjih in s kletno garažo. Zaposlenih bo menda več kot tisoč ljudi, poleg prodajalne Mercator pa bodo na voljo tudi druge trgovske in gostinske storitve ter igralnica za otroke.

Mercator je na Hrvaškem navzoč od leta 2000; trenutno zaposluje 2490 delavcev na 139 prodajnih mestih v trgovskih centrih in nakupovalnih središčih v Zagrebu, Samoboru, Čakovcu, Karlovcu, Osijeku, Splitu, Zadru in Pulju. Več: www.mercator.hr

M. M.

Manj svetlobnega onesnaževanja

Vlada RS je sprejela uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja. Z njo naj bi bistveno

očistili slovensko nebo pred osvetljevanjem s tal. Na račun tega bi privarčevali tudi kar nekaj električne energije, saj bodo bistveno manj osvetljeni kulturni spomeniki, med katere sodijo tudi cerkve, ki ponoči kot svetilniki žarijo na osamljenih hribočkih po Sloveniji. Več: www.mladina.si

M. M.

Silovito neurje v Sloveniji

Slovenijo je 19. septembra prizadelo silovito neurje, ki je zahtevalo šest smrtnih žrtev in povzročilo razdejanje, ki ga ne pominjajo niti najstarejši prebivalci najbolj prizadetih območij na Cerkljanskem. Količina padavin je presenetila tudi vremenoslovce, ki so nevihte sicer napovedali, ne pa tudi kraja in časa trajanja.

Vlada je sprejela vrsto ukrepov za sanacijo neurja in razglasila dan žalosti. Gmotna škoda je velika, med drugim so popolnoma uničene kočee nekdanje partizanske bolnišnice Franje, ki je bila letos uvrščena na evropsko lestvico kulturne dediščine.

Bolnišnica Franja, poimenovana po zdravniku Franji Bojc Bidovec, je delovala med drugo svetovno voj-

no, v letih 1943 - 1945. Zgrajena je bila za zdravljenje ranjencev in huje ranjenih bolnikov na območju 9. korpusa slovenske partizanske vojske, v času delovanja pa se je v njej zdravilo okoli 1.000 borcev.^{M.M.}

Bolnišnica Franja. Foto: www.rtv slo.si

Prizadeta območja. Foto: www.rtv slo.si

Sveti in predstavniki slovenske narodne manjšine v RH, izvoljeni 17. junija 2007:

Županije:

1. Svet SNM, Mesto Zagreb, predsednik Darko Šonc, 2. mandat
2. Svet SNM, Istrska županija, predsednik Vinko Knez, 2. mandat
3. Svet SNM, PGŽ, predsednica Marjana Mirković, 2. mandat
4. Svet SNM, Splitsko-dalmatinska županija, predsednik Boštjan Kordiš, 2. mandat
5. Svet SNM, Varaždinska županija, predsednica Barbara Antolić

Mesta:

6. Svet SNM Pulj, predsednica Milena Križman
7. Svet SNM Reka, predsednica Dušanka Gržeta
8. Svet SNM Split, predsednica Nadežda Eterović, 2. mandat
9. Svet SNM Umag (ustanovitvena seja napovedana)

Predstavniki:

Županije:

1. Osiješko-barańska, Dubravko Sladić
2. Karlovska, Janez Janković
3. Dubrovniško-neretvanska, Barbara Njirić
4. Zadarska, Rafaela Štulina

Mesta:

5. Samobor, Igor Gorše
6. Osijek, Zlatko Marolt
7. Karlovec, Slavko Marinić
8. Varaždin, Zdenko Šerdoner
9. Zadar, Darja Jusup
10. Poreč, Miriam Pran

Občina:

11. Cestica, Karel Benko

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:
dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00
tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
faks: (01) 61 77 236,
el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si

Konzularni oddelek:
tel.: (01) 63 11 014,

Konzularni dan na Reki:
Slovenski dom KPD Bazovica
Ul. Podpinjol 43:
Predvidoma 5. septembra 2007
10.00 - 13.00 in 16.00 - 18.00.